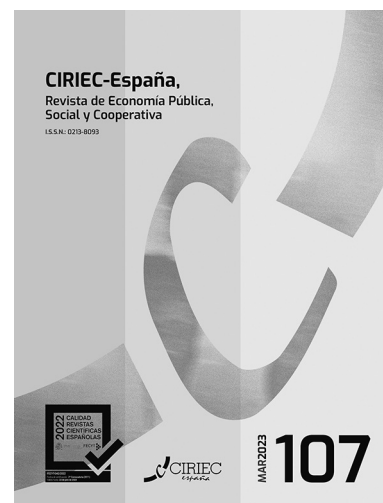

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, núm. 107, març de 2023

Està disponible un nou número, el 107, de 'CIRIEC-España, revista d'economia pública, social i cooperativa'. El número conté un total de 12 articles sobre temàtiques diverses, i entre ells especialment en este número estan els extractes de les conferències de Paul Krugman i Mariana Mazzucato pronunciades en el 33 Congrés Internacional del CIRIEC, celebrat al juny de 2022 a València. Aquests extractes s'ofereixen en anglés i en espanyol. Obri este número l'article de Paul Kugman, titulat 'Cooperant per a un futur millor', en el qual aborda els que considera els principals problemes del món: la desigualtat econòmica i el canvi climàtic. En este i altres problemes, el Tercer Sector i l'Economia Social poden exercir un paper important, segons el Premi Nobel d'Economia 2008. Per part seua, l'article de Mariana Mazzucato tracta sobre com aprendre de l'experiència passada i com avançar cap a les noves formes de capitalisme que han d'estar en el centre d'un sistema impulsat per la missió, en el qual els grans problemes del nostre temps, com la bretxa digital, els sistemes sanitaris i el canvi climàtic siguen centrals, i com treballar junts per a abordar-los. El número es completa amb articles sobre economia social i economia circular; empoderament femení, mutualisme i 'welfare', identitat cooperativa, màrqueting en línia, Responsabilitat Social Col·lectiva i ODS, entre altres temes.

Web de la revista: www.ciriec-revistaeconomia.es

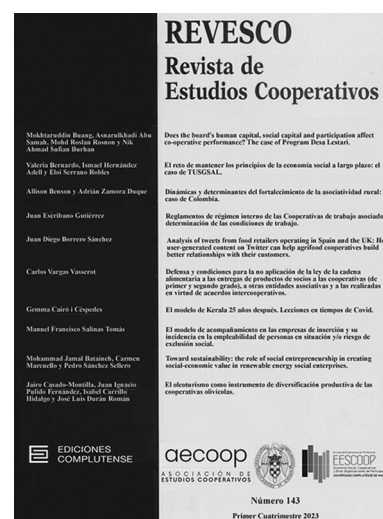

Núm. 143 de 'REVESCO, Revista de Estudios Cooperativos'

Ha sigut publicat en Internet el número 143 de 'REVESCO, Revista de Estudios Cooperativos', que editen l'Associació d'Estudis Cooperatius (AECOOP) i l'Escola d'Especialització Professional en Economia Social, Cooperatives i Altres Organitzacions de Participació (EESCOOP), de la Universitat Complutense de Madrid. El número, corresponent al primer quadrimestre de 2023, conté un total de 10 articles sobre temes diversos d'interés del cooperativisme i l'economia social, entre ells sobre la influència del capital humà i el capital social en el govern de les cooperatives, principis de l'economia social a llarg termini, reglaments de règim intern de les cooperatives de treball associat, la utilització de les xarxes socials per part de les cooperatives, aspectes problemàtics de la llei de la cadena alimentària, les empreses socials d'energies renovables, empreses d'inserció, etc. Els diferents articles aborden concretament casos com el de la societat laboral Tusgsal, la associativitat rural a Colòmbia, el model de Kerala (l'Índia) enfront de la COVID-19, sostenibilitat o l'oleoturisme com a instrument de diversificació productiva de les cooperatives olivereres.

Web de 'REVESCO, Revista de Estudios Cooperativos':

<https://revesco.es>

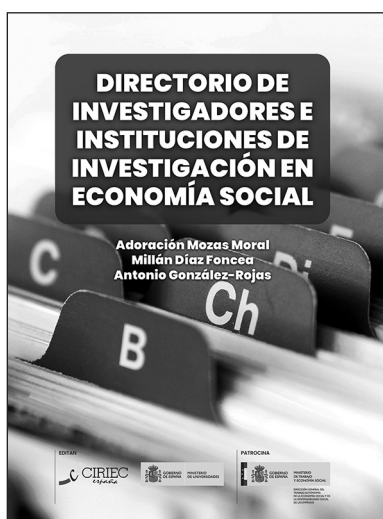

DÍAZ, Millán (Coord): *La Formación Universitaria en Economía Social en España. Informe 2023*, Red ENUIES, CIRIEC-España, 2023

El CIRIEC, a través de la Xarxa ENUIES, ha presentat el 2n Informe (2023) sobre 'La Formación Universitaria en Economía Social a España'. L'Informe representa una fita molt rellevant, a l'ésser el primer document que recull la pràctica totalitat de la informació existent sobre els recursos formatius que les universitats espanyoles ofereixen de manera reglada en este àmbit, complementant l'Informe 2022, que recollia la formació impartida per les universitats participants en la Xarxa ENUIES, de Centres i Instituts Universitaris d'Investigació en Economia Social. L'Informe s'ha plantejat a partir d'una metodologia precisa i rigorosa. És el primer document d'este àmbit que s'elabora des de les pròpies estructures universitàries i acadèmiques, la qual cosa permet aprofundir en les característiques acadèmiques de cadascuna de les formacions exposades amb coneixement de causa. La població d'este informe inclou al conjunt de les universitats espanyoles. En concret, les 76 universitats agrupades en la CRUE, 50 públiques i 26 privades. La informació presentada diferencia entre nivells formatius: Programes de Doctorat, Màsters Universitaris, Graus oficials, Estudis Propis i altres ofertes formatives en Economia Social existents en Postgraus i Graus. Les formacions universitàries presentades es refereixen a aquelles directament relacionades amb l'àmbit de l'Economia Social i les famílies que la componen, així com d'altres termes afins com a "impacte social", "innovació social" o "emprenedoria social". L'Informe 2023 inclou un pròleg del ministre d'Universitats, Joan Subirats. Informe complet disponible en ciriec.es.

MOZAS, Adoración; DÍAZ, Millán y GONZÁLEZ, Antonio: *Directorio de Investigadores e Instituciones de Investigación en Economía Social*, CIRIEC-España, 2023

El Directori de 2023 és el cinqué que es realitza en CIRIEC-Espanya. A més, té una rèplica ampliada en Internet, en el Directori en línia que publica CIRIEC-Espanya en el seu web des de l'any 2020. El Directori localitza a més de 700 investigadors, dos-cents més dels que es recollien en el quart directori, elaborat fa tan sols dos anys. Este document conté, al seu torn, un compendi de directoris. La informació referent als investigadors com a persones físiques s'organitza entorn de tres directoris independents: investigadors universitaris espanyols, investigadors que treballen en institucions no universitàries a Espanya i investigadors estrangers. Addicionalment, el lector trobarà altres tres directoris però, en este cas, d'entitats d'investigació. En el primer d'ells es donen a conèixer els 15 centres d'investigació (instituts universitaris, centres d'investigació i grups d'investigació) repartits per tota Espanya. El segon relaciona les 17 càtedres reunides en la Xarxa ENUIES. Totes estes estructures d'investigació i transferència de coneixement complementen i reforcen la labor dels investigadors en Economia Social. Finalment, s'afeg un llistat d'investigadors lligats a la Xarxa REJIES, de Joves Investigadors en Economia Social, promoguda també per CIRIEC-Espanya.

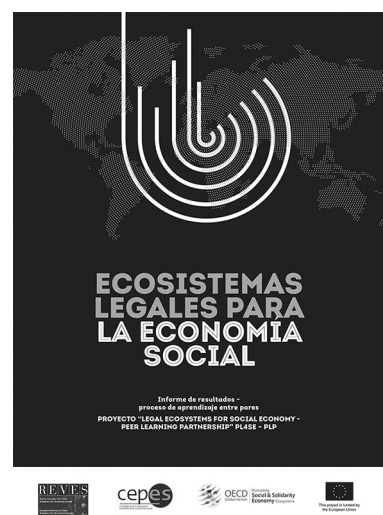
VAÑÓ, Mª José (Dir.): *Mecanismos de colaboración público - privada a través de entidades de la economía social*, IUDESCOOP, 2022

Este treball s'inscriu en un context general de demanda cap al desenvolupament d'un nou paradigma econòmic que combine creixement econòmic i sostenibilitat, particularment dirigit a la prioritització de criteris socials en la contractació pública, que permeten l'atenció de necessitats i la satisfacció d'expectatives de persones i entorns. No obstant això, fins a dates molt recents ningú s'havia centrat en l'anàlisi de les possibilitats de desenvolupar aliances estratègiques públic-privades amb entitats de l'economia social. I això en un moment en què el legislador espanyol, i especialment l'europeu, són conscients que les entitats de l'economia social són el motor de canvi en la mesura en què els seus interessos s'alineen amb els interessos de les administracions públiques de millor manera que les societats capitalistes amb les quals s'han formalitzat tradicionalment estes aliances. Els contractes públics exerceixen una funció essencial en les economies dels Estats membres. El Parlament Europeu quantifica el volum de contractació pública per a la realització d'obres i la prestació de serveis en 2.448 milions d'euros, la qual cosa converteix a esta mena de contractació en un dels principals vectors de creixement econòmic, creació d'ocupació i innovació. Esta Guia pretén reivindicar la incorporació de les cooperatives i d'altres entitats d'economia social a esta mena d'aliances. La publicació ha sigut editada gràcies al suport de la Generalitat Valenciana en el marc d'un Conveni per a mesurar i desenvolupar indicadors per a avaluar la implantació dels objectius de desenvolupament sostenible en les empreses valencianes (Laboratori ODS-IUDESCOOP).

LOZANO, Carlos y MARTIGNETTI, Luigi (Coords.): *Ecosistemas legales para la Economía Social*, Acción Global de la OCDE para la Economía Social y Solidaria, REVES y CEPES, 2022

Com a punt i final d'una experiència d'aprenentatge entre parells sense precedents, la Xarxa Europea de Regions i Municipis per l'Economia Social (REVES) i CEPES han publicat este informe, realitzat en el marc de l'Acció global de l'OCDE per a la promoció de l'Economia Social i Solidària, acció finançada per la Unió Europea. L'àmplia associació que va fer possible este coneixement col·lectiu se sustenta en un consorci internacional de 26 organitzacions, compost, d'una banda, per departaments públics estatals i ministerials responsables d'Economia Social de set països: el Brasil, Canadà, Corea, l'Índia, Itàlia, Mèxic i Espanya; diversos governs locals i regionals, i organismes com la OIT, Social Economy Europe, l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), l'Associació Internacional de les Mutualitats (AIM), Cooperatives Europe, la Xarxa Europea d'Empreses d'Inserció (ENSIE), el CIRIEC, DIESIS i el Global Social Economy Fòrum. Les conclusions presentades posen l'accent en la necessitat de dotar als marcs normatius d'una definició jurídica d'economia social, que permeta generar mecanismes de seguiment, reconeixement institucional, visibilitat i foment de l'economia social, com un motor clau del desenvolupament en tots els països.

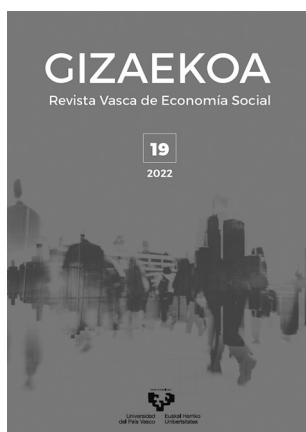

BLASCO, Yolanda; SERRANO, Eloi (Coord.): 55 anys de banca cooperativa. Caixa d'Enginyers, una història de futur, Plataforma Editorial, 2023

Caixa d'Enginyers, cooperativa de crèdit de serveis financers i asseguradors, ha posat el fermall d'or a la celebració dels seus 55 anys de trajectòria amb la presentació del llibre: "55 anys de banca cooperativa, Caixa d'Enginyers, una història de futur". El llibre té com a objectiu posar en valor l'aportació del model de banca cooperativa a l'economia social, a través d'un viatge per les més de cinc dècades d'història del Grup Caixa d'Enginyers. Són autors del llibre Yolanda Blasco Martel (Universitat de Barcelona) i Eloi Serrano Robles, director de la Càtedra d'Economia Social del TecnoCampus. Els orígens de Caixa d'enginyers es remunten a 1967 quan un grup d'enginyers funda l'entitat cooperativa per a finançar els projectes professionals d'este col·lectiu. Els llicenciats en enginyeria buscaven en la cooperativa elements que la banca tradicional no els podia oferir. 15 anys després, en 1982, la Cooperativa es va obrir a nous perfils professionals més enllà dels enginyers, i en l'actualitat és una entitat que ofereix serveis a tota mena de professionals, famílies i empreses, sent un cas d'èxit de l'economia social i el model de banca cooperativa a Espanya.

GIZAEKOA, Revista Vasca de Economía Social, núm. 19, 2022

Està disponible el número 19 de 'GIZAEKOA, Revista Basca d'Economia Social', que coordina l'Institut de Dret Cooperatiu i Economia Social -GEZKI- i edita el Servei Editorial de la Universitat del País Basc. La revista presenta textos originals en basc, castellà i anglès, contribuint a la labor de difusió de l'economia social. L'últim número publicat aborda temàtiques tan diverses com la delimitació del concepte de voluntariat i la seua evolució en la normativa espanyola; la dissolució i liquidació de les societats cooperatives a Euskadi; sistemes d'indicadors de gestió en organitzacions d'economia social: el cas de la Cooperativa d'Ikastoles; Formes de treball comunitari voluntari en tres comunitats Nahua (estat de Mèxic); les "júnior cooperatives" en la nova Llei de Cooperatives d'Euskadi; l'empresa social La Fageda, des de la perspectiva del cooperativisme en Mondragón, i models organitzacionals amb propòsit per a la transformació social, el cas de Impact HUB Donostia.

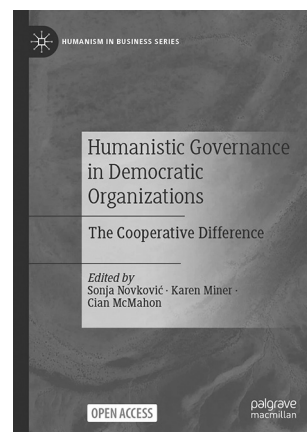
MACÍAS, Antonio: La proyección legislativa de los valores cooperativos, CIDES-Universidad de Almería, Dykinson, 2023

El treball desenvolupat en la monografia aborda una anàlisi global i personalitzada de cadascun dels valors identitaris cooperatius, buscant el seu abast normatiu i reflex legislatiu en l'ordenament jurídic espanyol. S'ha desenvolupat amb un esquema d'anàlisi comuna, buscant l'extensió del valor cooperatiu en el temps, des del seu origen a la seua actual concepció, la seua recepció en el marc jurídic nacional general, i el desenvolupament del mateix en la normativa cooperativa per cadascuna de les pautes de desenvolupament, això és, per cadascun dels principis. En un símil extret de l'àmbit de la biologia cel·lular, si el genoma de les societats cooperatives són els seus principis, i estos són les pautes mitjançant les quals les cooperatives porten a la pràctica els seus valors, el proteoma de les mateixes són els seus valors identitaris. Entendre l'abast i concreció dels principis requereix de l'anàlisi i comprensió dels valors que els sustenten i que els posen en pràctica. En definitiva, el treball publicat suposa un avanç en la concepció intrínseca de la societat cooperativa, de l'adequació del seu règim jurídic, i de la interpretació que ha de donar-se al seu marc normatiu.

NOVKOVIĆ, Sonja; MINER, Karen; McMAHON, Cian (Eds.): *Humanistic Governance in Democratic Organizations. The Cooperative Difference*, Springer, 2023

L'empresa cooperativa és un mitjà d'acció col·lectiva a través del qual els membres aconsegueixen els seus objectius i aspiracions, des del treball digne fins a l'accés als mercats i/o la protecció enfront dels riscos del mercat i el comerç especulatiu. Per tant, el model es presta als supòsits subjacents de l'economia i la gestió humanistes. En particular, els supòsits conductuals que subjauen a una empresa col·lectiva s'aparten del optimizador hiperracional egocèntric de l'economia neoclàssica. Partint de la premissa que el paradigma humanista i la governança democràtica en les organitzacions van de bracet, el llibre explora la governança basada en les característiques intrínseques de les empreses cooperatives, a saber: estar basada en valors; ser de propietat conjunta i controlada democràticament; i estar centrada en les necessitats de les persones com a productors, consumidors o treballadors. Això permet establir els paràmetres bàsics dels sistemes de governança humanista aplicables a les cooperatives, a partir de perspectives internacionals sobre la governança cooperativa.

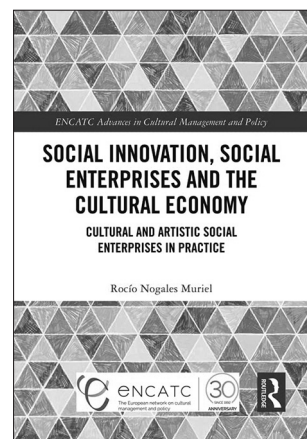
INAEF: *Análisis de la contribución económica y social de las fundaciones españolas*, Instituto de Análisis Estratégico de Fundaciones, 2023

El treball analitza la contribució del sector fundacional al conjunt de l'economia espanyola, complementant estudis anteriors publicats per la pròpia Associació Espanyola de Fundacions (AEF). En ell es calcula el valor que genera el sector fundacional per si mateix (impacte directe), el valor que generen els seus proveïdors de matèries primeres, aprovisionaments i serveis externs (impacte indirecte), i el valor que es genera a través dels salaris que paguen tant el sector fundacional com els seus proveïdors (impacte induït). Segons els seus principals resultats, l'impacte econòmic de les 10.511 fundacions actives a Espanya s'estima en 8.500 milions d'euros d'impacte directe, 7.300 milions d'impacte indirecte i 11.200 milions d'impacte induït. Sumats eixos tres valors, l'activitat econòmica del sector fundacional aconsegueix els 27.000 milions d'euros en 2020, xifra que suposa el 2,4% del PIB espanyol per a eixe any.

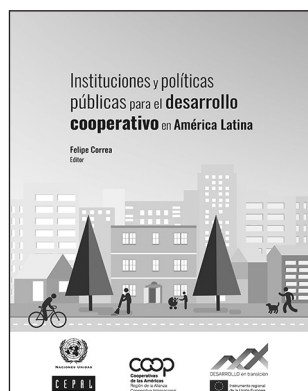

NOGALES, Rocío: *Social Innovation, Social Enterprises and the Cultural Economy. Cultural and Artistic Social Enterprises in Practice*, Routledge, 2023

L'obra que ací es presenta aborda un tema de notable calat social: com la innovació proposada per una Empresa Social i des d'una lògica d'Economia Solidària pot contribuir a la transformació social i econòmica. El llibre estudia si un subconjunt específic d'empreses socials, actives en l'àmbit de la cultura i les arts, podrien contribuir a les transicions econòmiques, mediambientals, polítiques i culturals, sent capaces d'aportar solucions transversals. Este llibre és una adaptació de la tesi doctoral de Rocío Nogales Muriel, realitzada en el Centre d'Estudis de Cultura, Política i Societat (CECUPS) de la Universitat de Barcelona, baix la supervisió de la professora Teresa Montagut. L'autora va obtindre amb la seua tesi el Premi ENC-CATC d'Investigació 2020, que és el reconeixement internacional més important a l'excel·lència en la investigació sobre política i gestió cultural. El llibre relata també la trajectòria de 'Smart', empresa social, cultural i artística, present en huit països europeus, per a il·lustrar els esforços d'aquesta organització per aconseguir el seu potencial d'innovació i transformació social.

CORREA, Felipe (Ed.): *Instituciones y políticas públicas para el desarrollo cooperativo en América Latina*, CEPAL – Comisión Económica para América Latina y el Caribe, 2022

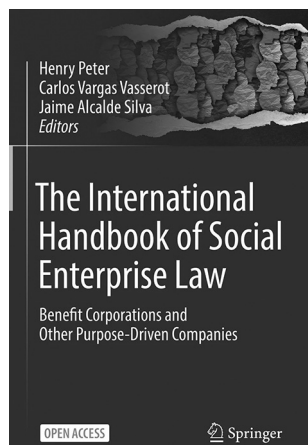
Esta investigació examina la situació del sector cooperatiu, la seua institucionalitat i les polítiques públiques en la matèria en huit països de la regió: l'Argentina, Brasil, Xile, Colòmbia, Costa Rica, Equador, Mèxic i l'Uruguai. S'observa que en l'última dècada ha tingut lloc un important enfortiment de la institucionalitat pública cooperativa. Sobre la base d'estadístiques oficials, es conclou que a partir de 2008 es triplica la taxa de creixement de les organitzacions cooperatives, la qual cosa dona compte, possiblement, d'un important procés d'enfortiment institucional i polític, així com de la inclusió de plans i programes de política pública especialment dirigits a este sector. L'estudi mostra com els països que tenen un major desenvolupament cooperatiu, mesurat com a percentatge de la població nacional sòcia d'alguna cooperativa, tenen també una institucionalitat de foment especialitzada amb una elevada dotació de funcionaris i de recursos públics. Enfortir estos organismes públics -que abasten generalment també el camp més ampli de l'economia social i solidària- sembla mostrar un camí prometedor per a promoure el sector a la regió. El llibre està participat per una sèrie d'investigadors del CIRI-EC i el OIBESCOOP a Amèrica Llatina.

OECD: *Policy Guide on Social Impact Measurement for the Social and Solidarity Economy*, Local Economic and Employment Development (LEED) Series, 2023

Sovint, a les entitats de l'economia social i solidària (ESS) se'ls demana que demostrin la seua contribució positiva a la societat. En este àmbit, mesurar l'impacte social pot ajudar-les i ajudar-nos a comprendre el valor net addicional generat per les seues activitats. Per a facilitar aquest mesurament, l'OCDE ha publicat la 'Policy Guide on Social Impact Measurement for the Social and Solidarity Economy' (Guia per al mesurament de l'impacte social de l'economia social i solidària). Basant-se en un exercici de mapatge i en exemples de bones pràctiques de més de 33 països, esta guia explica com els responsables polítics poden fomentar el mesurament de l'impacte social per a la ESS. La nova guia complementa una publicació anterior 'Social Impact Measurement for the Social and Solidarity Economy' (Mesurament de l'impacte social per a l'economia social i solidària), publicada en 2021, en el marc de l'Acció Global de l'OCDE per a la ESS.

PETER, Henry; VARGAS, Carlos y ALCALDE, Jaime (Eds.): *The International Handbook of Social Enterprise Law*, Springer, 2023

Este llibre, d'accés obert, reuneix experts internacionals que llancen nova llum sobre la situació de les empreses socials, les corporacions benèfiques i altres empreses amb finalitats socials específiques. Els respectius capítols adopten un enfocament multidisciplinari (que combina el dret, la filosofia, la història, la sociologia i l'economia) i aporten valuoses idees sobre el foment de l'emprenedoria social i la promoció del bé comú. El llibre reuneix fins a un total de 44 contribucions escrites per 71 investigadors i professionals experts en este camp, coordinats pels professors Henry Peter (Universitat de Ginebra, Suïssa), Carlos Vargas Vasserot (Universitat d'Almeria, Espanya), i Jaime Alcalde Silva (Pontifícia Universitat Catòlica de Xile). La primera part del llibre ofereix una visió general del moviment de les empreses socials. La segona part se centra en l'aparició de les corporacions benèfiques (B Corp), alhora que analitza les seues diferents formes jurídiques i l'adaptació al seu entorn normatiu. La tercera part ofereix una panoràmica internacional, amb exemples de 36 països.